

Nela Pejčić iz Odžaka "Ćilimarke 21. veka u Vojvodini čuvaju nasleđe predaka i prenose znanje tkanja najlepših pirotskih i staparskih ćilima"

Dok je za razbojem Nela Pejčić iz Odžaka, ne oseća umor iako provodi i po osam sati u tkanju. Prste koji prepliću vunicu na ćilimu koji stvara vode najlepše šare Staparske ruže. Mešaju se nijanse crvene boje, od bordo, ciklama, pa red nežne do jake ruže, latice kao da se same otvaraju pod nastajanjem. Tka Nela skoro dve decenije, radosna jer stvara i čuva nasleđe i njenih predaka čuvenih ćilimara iz Vranja i Pirota koji su doselili posle Drugog svetskog rata u Vojvodinu.

Počela je da tka 2007. godine kada je učila kako da od najbolje vune napravi proizvod – ćilim. Porodica je podržala, kupili su joj razboj i tako je počela.

„Ostala sam bez posla, ali nisam želela da očajavam. Čula sam da žene u Vojvodini tkaju. Odlučim se da odem u Istočnu Srbiju gde sam tada prvi put videla razboje. Taj osećaj kada sam shvatila da i ja to mogu da radim. U Zaječaru sam učila osnove tkanja dve nedelje, da mogu da uvedem vunu u razboj i da počnem da tkam“, priča za Plodnu zemlju Nela Pejčić.

Pirotski i ćilimi sa motivima staparske ruže

U početku je tkala krpore, onda su usledili pojasevi za narodnu nošnju, šalovi. Bilo je i Pirotskih ćilima. Vremenom je videla ćilime koji se tkaju u Vojvodini, koji se čuvaju i prenose sa majke na ćerku u nasleđe za miraz, nadaleko čuvene Staparske. Pirotski ćilimi imaju geometriju, a staparski su cvetni. Stapar je samo 19 kilometara udaljen od Odžaka u kome niko nije tkao te ćilime. Zato je po znanje otišla u Stapar i tako nastavila tradiciju.

„Baka Mica nam je pokazala kako da počnemo na razboju ružu, laticu, cvet Imala je strpljenja, dolazila je više puta u Odžake i objašnjavala nam tehniku rada. Tkali smo staparske motive zadržavši karakteristične boje“, kaže Nela.

Staparski ćilim krasi karakteristična ruža, ali i sitno cveće u buketima. Klečana tehnika je specifična jer se ne radi čunkom, već se prave čupke od vunice. Sve se radi prstima.

<https://plodnazemlja.com/2026/04/11/nela-pejdic-iz...>

2 / 3

„Osnovali smo 2008. Udruženje „Lenka“ koje ima dvadesetak članica, u početku su žene znale vez, da štrikaju, a onda sam ih vremenom obučila i za tkanje. Danas imamo razboje koje smo dobile putem projekata, imamo i prostorije u Sportskom centru, gde se okupljamo“, kaže Nela.

Tkanje je ljubav

Ćilime koje tkaju su širine od 110 centimetara, a visine 70 centimetara pa i do dva metara. Tkanje je težak posao. Zahteva veliku preciznost, izuzetnu veštinu i kreativnost. Pitamo šta prava ćilimarka mora da zna?

„Tkanje je ljubav. Tkalja mora da bude strpljiva, da voli ovo što radi. Dosta sporo teče izrada. Kada sam naučila da tkam u početku sam radila krpore, pa prostirke, više se nisam vratila radu sa čunkom. Ova staparska tehnika je mnogo sporija za razliku od pirotske. Za šest sedam sati tkanja uradimo deset centimetara, dok sa čunkom i do metar. Svako od nas bi trebalo da nađe za sebe šta mu leži i prija da radi. Tkanje ne smatram poslom, to je moje uživanje. Nema dana da ne sednem za razboj makar sat vremena, samo da prođem kroz nit, da dam sebi oduška“.

Staparski ćilimi nastaju na horizontalnom razboju, pamučnom osnovom, a vunenom potkom. Sav alat su vešte ruke ćilimarke, koje sabijaju tkanje i povremeno koriste brdo da ravnomerno sabiju tkanje.

„Volim da tkam. Sednem ispred sebe stavim ili ćilim ili šemu i uplovim u svet šara i niti. Za rad lakše je pratiti šemu. Prvo se tka ravno a onda krenu šare, list pa potom ruža. A kad krenem da ubacujem boju, ne mogu da stanem. Vuče me da vidim šta je sledeći red, pa koju boju da umetnem. Nekad se desi do pola noći da radim. Oči peku, a ja ne osećam umor. Ujutru kad ustanem prvo pogledam u moj razboj, da vidim tu lepotu. Kolika ja ta ljubav, ne može se opisati.“

Nijanse crvene staparske ruže

Za ružu je vrlo važna i boja. Staparska ima i do šest sedam nijansi crvene.

„Nekada su bojadžije koristile prirodne sirovine za postizanje efekata, danas kupujemo vunu koja je već obojena. Kada se tka u osnovi je pamuk koji mora da bude čvrst i jak. Tkam sa vunom, radimo sa prirodnim bojama belom i sivom, a ove obojene nabavljamo od vunovlačara, koji peru vunu i boje. Dominantne boje kod ruže su brojne nijanse crvene. Bordo, cigla, roza, ciklama. U Bačkoj nema vunovlačara. Naša vunica je iz Loznice, Pirota, Badovinaca.“

Mesečno Nela istka tri prostirke. Naročito je uzbuđenje kada radi novu šaru. Skoro je radila motive koje je dobila od **Etno mreže** sa ćilima iz Bosne. Šara nikad lepša, a kaže što je teža, to je zadovoljstvo tkalje veće.

„Cvet je glavni simbol i on simbolizuje neprolaznu lepotu. Lepota staparskog ćilima čuva se u muzeju u Somboru. Na njima ima osim cveća ima i drugih motiva životinja – koze, pevcu, patke, koje simbolizuju napredak za kuću. Nekada su iz bogatih kuća devojke u miraz nosile po dva ćilima u paru. Baka Mica od koje sam učila tkanje je u kući imala dva ćilima koja nam je pokazala, a uradila je još dva za svoju ćerku“.

Pustovanje vune

Članice Udruženja „Lenka“ iz Odžaka već 18 godina izrađuju unikatne ruktovrine a osim tkanja ćilima, pustuju i vunu. Dobitnice su velikog broja nagrada u Srbiji. Svoju radinost plasiraju i u okviru **Etno mreže**.

„Aktivno svaki dan radi nas tri, neke su na drugim poslovima, pa jednom do dva puta nedeljno rade u okviru Udruženja. Svako ima svoj razboj kod kuće organizujemo sebi dan i vreme. Radimo gledamo da sve bude kvalitetno.“

Nela je naučila da pustuje vunu, a svoje znanje prenela je i na članice. Tehnika je opuštajuća. U početku su radile mokro pustovanje koje omogućava da se prave proizvodi sa oblikom, pastirske torbe, sedalice, šeširi, papuče. U savršavale su jedno po jedno, a potom došle na ideju da rade sa decom da im prenesu znanje.

„Deci je zanimljiv rad rukama. U dogovoru sa **OŠ** „Branko Radičević“ iz Odžaka radimo dva školska časa tokom meseca i deca su to baš lepo prihvatila. Od nas dobiju vunicu, sapun i zajedno pravimo loptice. Radovi su im prelepi, a izlagali smo i na Žiriranoj izložbi minijatura u Sava Centru gde smo predstavili osam radova učenika. Radili smo pustovanje sa motivom crvenokose boginje koja je iskupana u blizini Odžaka, simbol našeg grada. Pažnju smo privukli i britanskog ambasadora.“

Izložba u Šangaju

<https://plodnazemlja.com/2026/04/11/nela-pejdic-iz...>

3 / 3

Na poziv **Etno mreže** i državnog protokola Udruženje „Lenka“ je boravio u Šangaju gde je Nela pokazala tehniku tkanja na vertikalnom razboju, povodom nastupajuće **EXPA 2027**.

A da se ne zaboravi, da je prvo ćilimarsko društvo u Srbiji osnovano 1886. godine, a potom su pirotski ćilimi premijerno predstavljani evropskoj i svetskoj javnosti na Svetskoj izložbi u Beču. Ovaj srpski proizvod postao je priznati brend, upisan u UNESCO-v Nacionalni registar nematerijalnog kulturnog nasleđa. U katalogu pirotskog ćilima evidentirane su čak 122 šare i 96 ornamenata.

Uz pirotski, najpoznatiji autohtoni srpski ćilim je vojvođanski, iz sela Stapara, nastao u domaćoj radinosti 18. veka. Staparski broji na desetine i desetine motiva. I oni neće nestati. Znanje tkanja se prenosi, a Nela Pejčić i Udruženje „Lenka“ zajedno sa **Etno mrežom** otvara čudesni svet lepote srpskih ćilima i čuva ga za pokolenja.

NAPOMENA: PRENOŠENJE TEKSTA SA PORTALA PLODNA ZEMLJA MOGUĆE JE ISKLJUČIVO UZ NAVOĐENJE IZVORA (PORTAL PLODNA ZEMLJA) I LINKOVANJE TEKSTA (www.plodnazemlja.com)

TagoviĆilimi Etno-mreža Nela Pejčić Pirotski ćilimi Staparska ruža Tkanje Udruženje "Lenka"